

Benodigde voorzieningen buitenruimte kern landgoed Hackfort

Tweede parkeerterrein passend bij meer beleven kern landgoed

De huidige parkeervoorziening sluit niet aan bij de huidige recreatiebehoefte. In de weekenden is het bij mooi weer zo druk dat auto's langs de weg moeten staan. Dit zorgt voor onveilige situaties en is qua beeld cultuurhistorisch en landschappelijk ongewenst. In de huidige situatie is voor de dagrecreant van het park reeds behoefte aan meer parkeervoorzieningen. Als in het kasteel en het koetshuis in de toekomst nog meer nadruk op het beleven van de cultuurhistorie komt te liggen, is uitbreiding van parkeer- voorzieningen en bijbehorende voorzieningen noodzakelijk. Bovendien ontvangen de horecaexploitant en Natuurmonumenten regelmatig klachten van bezoekers van de horeca en kasteel over de parkeergelegenheid. Zij vinden de huidige parkeervoorziening te ver liggen voor bezoek aan het koetshuis en kasteel.

Natuurmonumenten heeft in overleg met de verkeerskundige van de gemeente Bronckhorst (locatiebezoek 28 juni 2016), de adviseur van de Omgevingsdienst Achterhoek, de leden van het Planoverleg Cultuurhistorie Gelderland (waaronder de adviseur van de provincie Gelderland, Gelders Genootschap en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed) gezocht naar een uitbreidingsmogelijkheid die tegemoet komt aan de wens van bezoekers (extra parkeren dicht bij de panden) en de inpassing van het parkeren in de rijksmonumentale kern van het landgoed. We zijn uitgekomen op een nieuwe locatie met ontsluiting aan de Baakseweg. Er is geen alternatieve locatie beschikbaar. Het Plan- overleg Cultuurhistorie Gelderland heeft in november 2016 positief advies uitgebracht over de voorgestelde locatie[2].

Landschapsarchitecten bureau SB4 (bureau voor historische tuinen, parken en land- schappen) heeft in opdracht van Natuurmonumenten een concept ontwerp voor de buitenruimte uitgewerkt (zie bijlage). Voor dit ontwerp is gebruik gemaakt van de bezoekersstromen van wandelaars, fietsers, automobilisten in de kern van het landgoed. De nieuwe parkeerplaats doet dienst voor bezoekers van het kasteel, de horeca en secundair deels ook voor bezoekers van het landgoed. De huidige parkeervoorziening blijft gehandhaafd en is bedoeld voor wandelaars op het landgoed. De nieuwe parkeerplaats wordt in een besloten deel en met groen ingepast. Een haag tussen en om de parkeerstroken van bijvoorbeeld meidoorn (eindbeeld 0,5 meter breed en 1,40 meter hoog) en rondom de parkeerplaats verhoogde bermen met bloemrijk gras. Qua ontsluiting stellen we de optie aan de Baakseweg voor (tevens voorkeur van het Planoverleg). Het nieuwe parkeerterrein voorziet in 140 parkeerplaatsen. Daarnaast is er overloopruimte voor parkeren bij grotere evenementen. Deze wordt niet ingericht.

Verder zal de directe omgeving van het kasteel met wandelroute vanaf de parkeerplaats, toegangsweg naar het parkeerterrein, bewegwijzering, verlichting, vuilnisberging, optionele uitbreiding van het terras voor horeca en zitplekken voor vakantieappartementen- ten gerevitaliseerd gaan worden. Er worden (met uitzondering van de nieuwe parkeerplaats) geen nieuwe materialen geïntroduceerd. Gekozen is om aan te sluiten bij bestaande paden of verhardingsvlakken, inclusief een vergelijkbare opsluiting. In november 2016 is het Definitief Ontwerp Buitenruimte beschikbaar gekomen [zie bijlage]. En de verkeerskundig van de gemeente heeft advies gegeven over ontsluiting [zie bijlage].

De verkeerskundige van de gemeente Brockhorst heeft aangegeven dat er geen specifiek beleid voor parkeren op landgoederen is vastgelegd in de “beleidsregels Parkeernormen Gemeente Bronckhorst”. De diverse functies op een landgoed zijn zeer specifiek en vragen maatwerk. De ervaring is dat een groot deel van de bezoekers van kasteel en horeca met de auto komt. De 140 parkeerplaatsen zijn dan ook geraamd op basis van de behoefte van kasteel en horeca, met als uitgangspunt dat het kasteel meer opengesteld gaat worden voor publiek. De raming van 140 benodigde parkeerplaatsen vloeit voort uit:

- Horeca: 140m² (70 zitplaatsen), vergaderruimte 60 m² (30-35 zitplaatsen), terras 200m² (70 zitplaatsen), optie extra terras 70m² (30 zitplaatsen), overige ruimten 100m².
- Kasteel zalen (totaal 480m²): bijv. Van Westerholtzaal 100 personen, souterrain 100 personen, appartement boven Van Westerholtzaal 24 personen.
- Buitenruimte: “evenementen” ontwerpbestemmingsplan.
- Kasteel overloop vakantieappartementen.: 10 parkeerplaatsen voor de recreatie appartementen naast het koetshuis, het parkeren van de overige gasten op het nieuwe parkeerterrein.
- Landgoed: wandelaars i.c.m. voorgaande, 150.000 bezoekers per jaar.

Onderzoeken

Ecologische quick scan

Bureau Regelink Ecologie en Landschap heeft in opdracht van Natuurmonumenten een ecologische quickscan uitgevoerd voor het kasteel en de nieuwe parkeerplaats in het kader van de natuurwetgeving [zie bijlage].

De aanleg van de nieuwe parkeerplaats leidt niet tot een overtreding van de Flora- en Faunawet, mits rekening wordt gehouden met broedvogels. Voor de oprit worden enkele bomen en struiken verwijderd. Van deze bomen moet vastgesteld worden of zij gebruikt worden door vleermuizen. Dit onderzoek wordt bij voorkeur uitgevoerd

conform het vleermuisprotocol 2013. Eventuele significant negatieve effecten op nabijgelegen beschermde gebieden zijn in dit geval niet aan de orde.

Verkennd bureau onderzoek archeologie

RAAP (archeologisch adviesbureau) heeft een opdracht van Natuurmonumenten gekregen om een archeologisch bureauonderzoek uit te voeren. Dit onderzoek was gericht op de archeologische waarden uit de Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd rondom de buitenruimte van Hackfort. De beoogde ingrepen ten behoeve van de parkeerplaats zijn getoetst aan de archeologische verwachting van de betreffende buitenruimte om te onderzoeken of deze zouden kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Op basis van het vooronderzoek [zie bijlage] adviseert RAAP geen bodemkundige ingrepen te doen die verder rijken dan 40 centimeter beneden maaiveld. Indien toch diepere ingrepen plaats dienen te vinden, zou een nader archeologisch onderzoek noodzakelijk zijn. Van de toegangsweg wordt gesteld dat de archeologische verwachting beduidend kleiner is. Daarvoor wordt dan ook geen nader archeologisch onderzoek aanbevolen. De benodigde werkzaamheden rondom het nieuwe parkeerterrein zorgen niet voor een diepe bodemkundige ingreep en dus zal in principe geen nader archeologisch onderzoek noodzakelijk zijn. Om de inhoud van de rapportage te laten aansluiten op het beleid van de overheid zal een digitaal exemplaar naar de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en naar de bevoegde overheid worden verzonden.

Bodemonderzoek

Ten behoeve van de aanvraag omgevingsvergunning zal een bodemonderzoek uitgevoerd worden en met de aanvraag omgevingsvergunning meegestuurd worden.

Er zal gericht geprikt worden op de locaties waar maatregelen worden genomen volgens het Definitieve Ontwerp. Gezien het feit dat de beoogde locatie altijd als grasland in gebruik is geweest, wordt er geen chemische verontreiniging op dit perceel verwacht.

Gelders Natuurnetwerk rond de locatie van de toekomstige parkeerplaats

Waterschap

Het gehele plangebied is in eigendom van Natuurmonumenten. De aanleg van de parkeerplaats heeft geen waterkundige invloed op percelen in eigendom of gebruik van derden. Naar aanleiding van het Concept Ontwerp buitenruimte is telefonisch contact geweest met het Waterschap Rijn en IJssel, afdeling vergunningen. Zij hebben aangegeven dat de aanleg van een parkeerplaats in principe niet vergunningplichtig is. Als de parkeerplaats in halfverharding wordt aangelegd, hemelwater in de bodem kan infiltreren (uitgezonderd extremen), geen putten aangelegd worden die afwateren op sloten die opgenomen zijn in de legger van het waterschap, zijn er überhaupt geen waterkundige effecten te verwachten en derhalve is het aanleggen van de parkeerplaats niet vergunning plichtig is. Dit is verwerkt in het Definitief Ontwerp voor het parkeerterrein.

Beleidskaders natuur en landschap

Gelders Natuurnetwerk & Groene Ontwikkelingszone

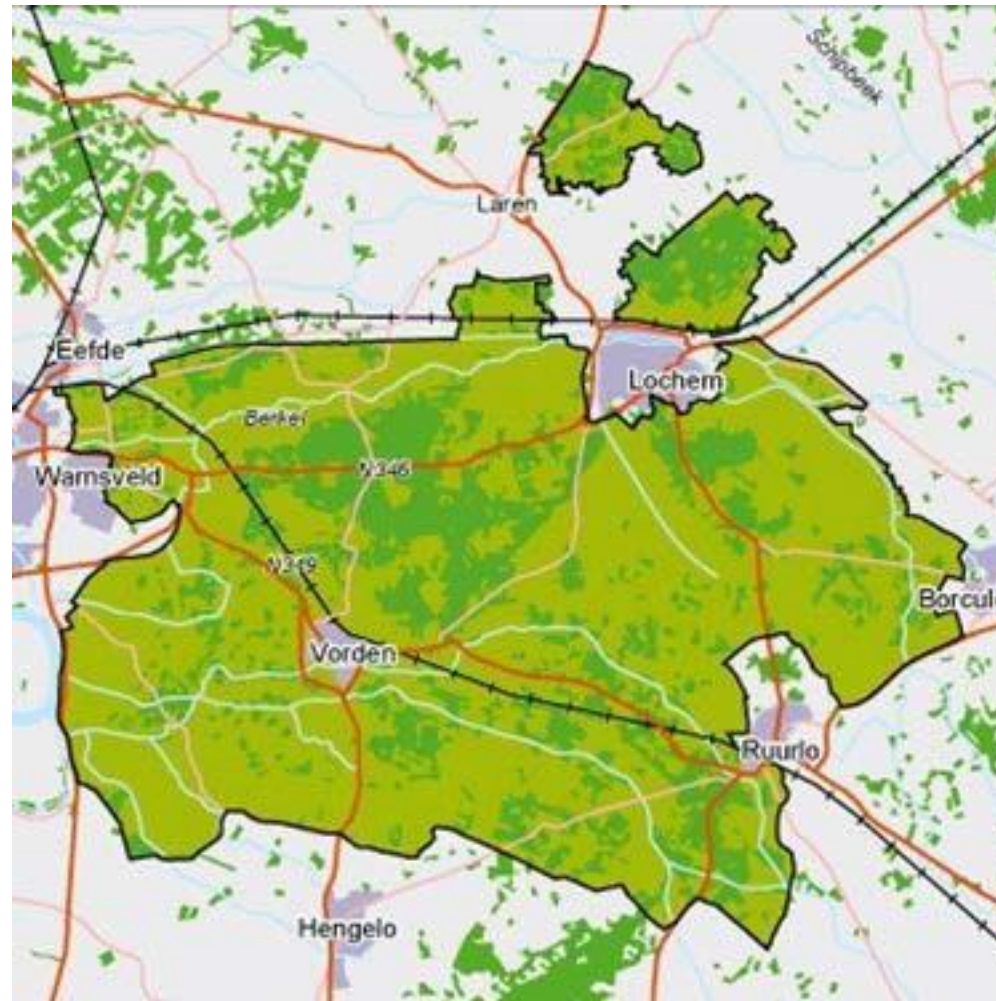
In het overheidsbeleid zijn de natuur- en landschapswaarden van de Graafschap en dus ook Landgoed Hackfort verankerd. Belangrijke delen van het gebied zijn een kerngebied in de Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het GNN (toen nog de EHS) is voor het eerst opgenomen in het Natuurbeleidsplan van het ministerie van LNV in 1991. Ooit maakte De Graafschap onderdeel uit van de beoogde Robuuste Verbinding Veluwe-Achterhoek. Deze verbindingen hadden als primaire functie natuur en zouden verder bijdragen aan het versterken van de landschappelijke kwaliteit, de cultuurhistorische identiteit en betere toeristisch recreatieve mogelijkheden. Van de Robuuste Verbindingen zijn er echter na de herijking van de EHS weinig overgebleven.

De beoogde locatie van het tweede parkeerterrein valt buiten de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk (GNN), maar wel binnen de begrenzing van de Groene Ontwikkelingszone (GO). De Groene Ontwikkelingszone (GO) heeft een dubbele

doelstelling. Er is ruimte voor verdere economische ontwikkeling in combinatie met een (substantiële) versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden. Het betreffende perceel is op dit moment regulier verpacht aan een boer en in relatief intensief gebruik als grasland, zonder enige natuurwaarde. Het ontwerp van de parkeerplaats met halfverharding en rondom een haag, doet de huidige natuurwaarde zeker geen kwaad, maar versterkt zelfs het landschap. Er komt ruimte voor kruiden en de haag zelf biedt een broedgelegenheid aan diverse vogels en een vluchtplaats voor diverse fauna.

De beoogde toegangsweg naar de parkeerplaats doorsnijdt wel een stukje van het GNN (beheertype N14.03 Haagbeuken- en essenbos, N12.02 Kruiden- en faunarijke grasland en N04.02 Zoete Plas). Omdat het een uitbreiding van een bestaande functie is die niet te verplaatsen is, te weten recreatieve functie van het landgoed en in het bijzonder het kasteel, is een alternatieve locatie niet mogelijk. De bezoekersaantallen zijn al zodanig (en groeiende) dat niets doen geen optie is. Het verbeteren en veiliger maken van de verkeerssituatie is volgens Natuurmonumenten van groot (openbaar) belang. Een eventuele uitbreiding van de bestaande parkeerplaats is onwenselijk omdat die ongunstig is gesitueerd en daar bovendien veel meer GNN voor opgeofferd zou moeten worden. Reële alternatieven zijn niet voorhanden.

De ecologische quickscan wijst uit dat er nauwelijks tot geen negatieve effecten op de natuurwaarden van het gebied zijn [zie bijlage]. De natuur die door de aanleg van de toegangsweg naar de parkeerplaats verloren gaat, zal tenminste gelijkwaardig worden gecompenseerd. De compensatie wordt beschreven in het compensatieplan [zie bijlage]. Het compensatieplan geeft aan hoe de kernkwaliteiten van het gebied, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo worden versterkt en hoe deze versterking planologisch verankerd zou moeten worden in het vast te stellen bestemmingsplan.

Nationaal Landschap De Graafschap (bron: Structuurvisie Bronckhorst)

Nationaal Landschap De Graafschap

In de Nota Ruimte van het ministerie van VROM (2005) is de Graafschap aangemerkt als Nationaal Landschap. Nationale landschappen zijn gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschaps-, natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten van Nationale Landschappen moeten behouden blijven, duurzaam beheerd en waar mogelijk worden versterkt. In samenhang hiermee zal de toeristisch-recreatieve betekenis moeten toenemen. Binnen de Nationale Landschappen is daarom ‘behoud door ontwikkeling’ het uitgangspunt voor het ruimtelijk beleid. De landschappelijke kwaliteiten zijn mede sturend voor de wijze waarop de gebiedsontwikkeling plaatsvindt. Uitgangspunt is dat de Nationale Landschappen zich sociaaleconomisch voldoende moeten kunnen ontwikkelen, terwijl de bijzondere kwaliteiten van het gebied worden behouden of worden versterkt.

Sinds de beleidswijzigingen van het Rijk in 2011 en 2012 vormen de Nationale Landschappen geen onderdeel meer van het nationale beleid. Gelderland heeft de Nationale Landschappen in hun provinciale beleid opgenomen.

Natuurmonumenten heeft bij het ontwerpen van de parkeerplaats zo goed mogelijk rekening gehouden met de omgeving. De parkeerplaats heeft een groen karakter door de toepassing van halfverhardingen en aanplant van diverse groene elementen (hagen). Bij het ontwerp is rekening gehouden met de waarden van het gebied en een zorgvuldige inpassing, zodanig dat deze niet of zo min mogelijk aangetast worden.

Het Gelders Genootschap heeft op verzoek van Natuurmonumenten een advies gegeven over de parkeerplaats in relatie tot de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap [zie bijlage]. In november 2016 heeft het Gelders Genootschap geconcludeerd:

“De herbestemming van kasteel Hackfort is passend bij de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap en geeft juist invulling aan het gemeentelijke beleid zoals beschreven in het landschapsontwikkelingsplan (LOP). Voor een duurzame toekomst zal de cultuurhistorie van kasteel Hackfort moeten worden vermarkt. Om de herbestemming goed uit te voeren is het nieuwe parkeerterrein met bijbehorende ontsluiting noodzakelijk.

Op zich zelf staand past een parkeerterrein met een dergelijke omvang niet bij de kernkwaliteiten die van toepassing zijn voor het plangebied. Echter, in de context is het parkeerterrein een noodzakelijk onderdeel van de herbestemming om de toekomstige activiteiten goed te laten functioneren. Niets doen zal voor onveilige situaties zorgen en is qua beeld cultuurhistorisch en landschappelijk ongewenst. De voorgestelde inrichting en vormgeving van het nieuwe parkeerterrein en bijbehorende ontsluiting is zeer zorgvuldig gedaan zodat aantasting van de kernkwaliteiten wordt voorkomen.

Over het geheel genomen kan worden geconcludeerd dat het ontwerp voor de buitenruimte inclusief het nieuwe parkeerterrein en ontsluiting, vastgelegd in de rapportage “Inrichtingsplan Hackfort, toelichting op definitief ontwerp” van 16 november 2016 gemaakt door SB4, de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap de Graafschap niet zullen aantasten.

